

IL 1088

190

COLECȚIA LEGILOR ROMÂNIEI
Apare sub îngrijirea unui Comitet de Juriști

STATUTUL EVREILOR

DECRET-LEGE

PRIVITOR LA

STAREA JURIDICĂ A LOCUITORILOR EVREI

DIN ROMÂNIA

DIN 9 AUGUST 1940

EDITURA SOCEC & Co., S. A. R.

Lei 20

C.J.542

II 1038

190

COLECȚIA LEGILOR ROMÂNEI
Apare sub îngrijirea unui Comitet de Juristi

STATUTUL EVREILOA

DECRET-LEGE

PRIVITOR LA

STAREA JURIDICA A LOCUITORILOR EVREI

DIN ROMÂNIA

DIN 9 AUGUST 1940

EDITURA SOSEC & Co., S. A. R.

DECRET-LEGE

privitor la starea juridică a locuitorilor Evrei din România
din 9 August 1940¹⁾.

1. Situația juridică a evreilor este statornicită în condițiunile acestui decret cu putere de lege.

2. Sunt socotiti evrei în înțelesul acestui decret cu putere de lege:

- a) cei de religie mozaică;
- b) cei născuți din părinți de religie mozaică;
- c) creștinii născuți din părinți din religie mozaică nebotezăți;
- d) creștinii născuți din mamă creștină și tată de religie mozaică, nebotezat;
- e) cei născuți din mamă de religie mozaică afară din căsătorie;

f) femeile intrând în aliniatele premergătoare, căsătorite cu creștini, dacă au trecut la creștinism cel mai târziu un an înainte de înființarea Partidului Națiunii.

Evreii de sânge, atei, sunt socotiti evrei în sensul acestui decret cu putere de lege.

Trecerea la creștinism a celor de religiune mozaică, după punerea în aplicare a decretului, nu schimbă calitatea de evreu astfel cum este statornicită, de acest decret cu putere de lege.

Cei ce fac parte, la publicarea prezentului decret cu putere de lege, din comunitățile religioase evreiești, sunt socotiti de religie mozaică.

3. Evreii se împart, în ceea ce privește starea lor juridică în trei categorii, numite în acest decret cu putere de lege: categoria 1-a, categoria 2-a și categoria 3-a.

4. Categoria 1-a este alcătuittă

din evreii veniți în România după Decembrie 1918.

5. Categoria 2-a în înțelesul acestui decret cu putere de lege, este alcătuittă din:

a) cei ce au căpătat naturalizarea, prin lege individuală sau dispozițione legală individuală, până la 30 Decembrie 1918;

b) cei ce au dobândit naturalizarea, în mod colectiv în temeiul art. 7 pag. 2 lit. c. din Constituția modificată la 1879, servind Tara sub Drapel, în timpul războiului pentru independență;

c) cei ce, locuind în Dobrogea, au dobândit naturalizarea în temeiul art. 153 adițional al Constituției din 1879, art. 4 al legii din 9 Martie 1880, în temeiul legei din 19 Aprilie 1909, din 14 Aprilie 1910 și 3 Martie 1912;

d) cei ce au luptat, în linia de foc, în războaiele României, pentru România, cu excepția celor căzuți individual prizonieri, celor dispăruti sau trecuți în teritoriul ocupat;

e) cei răniți, decorați, citați cu ordin, pentru acte de bravură în timpul războiului;

f) urmării celor morți în războaiele României și urmării celor cuprinși în aliniatele precedente.

6. Categoria 3-a este alcătuittă din evreii cari nu fac parte din categoriile 1-a și a 2-a.

7. Evreii prevăzuți în categoria 1-a și a 3-a nu pot fi:

a) funcționari publici, de orice

C. I. Inv. nr. 1876

¹⁾ Nr. 2650 din 8 August 1940, publicat în Mon. Of. Nr. 183 din 9 August 1940.

fel, cu și fără salariu și colaboratori direcți la activitatea serviciilor publice;

b) membrii în profesiunile cari au prin natura lor, legătura directă cu autoritățile publice, ca notari publici, avocați, experți și alte îndeletniciri asemănătoare;

c) membrii în consiliile de administrație ale întreprinderilor de orice natură, publice și particulare;

d) comercianți în comunele rurale;

e) comercianți de băuturi alcoolice și deținători de monopoluri cu orice titlu;

f) tutori sau curatori ai incapacităților cari sunt de religie creștină;

g) militari;

h) exploataitori sau închirieri de cinematografe, editori de cărți, ziară și reviste românești, colportori de imprimate românești și deținătorii oricărora mijloace de propagandă națională românească;

i) conducători, membri și jucători în asociațiile sportive naționale;

j) oameni de serviciu în instituțiile publice.

8. Evreii prevăzuți la categoria 1-a vor putea exercita îndeletnicirile și profesiunile libere în limitele ce se vor arăta printr-un jurnal al Consiliului de Miniștri. Aceștia nu pot candida și nu pot fi aleși în consiliile și comitetele conducătoare ale îndeletnicirilor și profesiunilor libere organizate prin legi.

Evreii prevăzuți în categoria 3-a pot să practice orice îndeletniciri, profesiuni și activități, în afară de exceptiile acestui decret cu putere de lege, pentru această categorie, prevăzute în art. 7, 10, 11, 15.

9. Drepturile legalmente dobândite ale evreilor din catego-

ria 2-a se mențin, cu exceptiile cuprinse în art. 11 și 13. Cei cari nu sunt funcționari publici la data publicării decretului, nu pot dobândi, în viitor vreo funcțiune publică.

10. Obligațiunile militare fiind obligațiuni de onoare, se transformă în virtutea acestui decret cu putere de lege, pentru evrei din România, din categoria 1-a și a 3-a, fie în obligațiune fiscală statornicită în limitele ce se vor reglementa după puterile materiale ale fiecărui evreu și după considerațiunea dacă a făcut sau nu serviciul militar; fie în obligațiune de muncă, potrivit nevoilor Statului și instituțiilor publice, la munciile de interes obștesc, după capacitatea și situația fiecărui.

Evreii din categoria 2-a nu pot fi militari de carieră.

Ministerul Apărării Naționale este autorizat să desvolte aceste norme de ordine publică și să statornească condițiile aplicării lor, printr'un regulament de administrație publică generală. Ministerul de Finanțe, prin lege, va stabili condițiile de aplicare ale obligațiunii fiscale.

11. Evreii, aparținând oricărui categorii, nu pot dobândi proprietăți rurale în România.

Ministerul de agricultură este autorizat să procezeze potrivit art. 16 și 27 al. 4 din legea constituțională a normelor legale în vigoare și a regulamentului de administrație publică generală, pe care este autorizat să-l întocmească, la exproprierea pentru cauză de utilitate publică a proprietăților rurale de orice fel, în interesul național urmărit de acest decret cu putere de lege. Evreii aparținând oricărui categoria pot vinde proprietățile lor rurale românilor de sânge, cu exercitarea dreptului de preemtă-

une pentru Ministerul de Agricultură.

Evreii aparținând oricărei categorii, nu pot dobândi, în viitor, întreprinderi industriale rurale.

Nulitatea este de ordine publică absolută și poate fi cerută chiar de ministerul public. Ministerul de agricultură poate expropria bunul vândut sau donat, plătind vânzătorului prețul ce se va fixa prin justiție sau prețul vânzării dacă acesta este inferior justului preț.

Dacă imobilul rural se dobândește pe cale testamentară, dobânditorul este obligat să lichideze în termen de 6 luni dela deschiderea succesiunii; altminterea el va fi lichidat judecătoarește.

Administrarea bunului se va face prin justiție.

12. Prevederile art. 7 lit. h vor putea fi desvoltate printr'un regulament de administrație publică întocmit de ministerele competente.

13. Se poate ridica atributul puterii părintești, asupra copilului său creștin, tatălui evreu, dacă se constată pe cale judecătoarească, că acesta dă copilului său creștin, o educație protivnică principiilor religioase sau naturale.

Instanța va fi investită prin cererea ministerului public.

14. Evreii, de orice categorie nu pot dobândi nume românești. Actele de atribuire, protivnice acestei dispoziții, sunt nule. Cei ce încearcă să dobândească și cei ce vor dobândi nume românești, se vor pedepsi în condițiile acestui decret cu putere de lege.

15. Dispoziții legale speciale vor reglementa regimul învățământului primar, secundar, profesional și superior al evreilor din România, în limitele art. 10

și 21 din legea Constituțională dela 27 Februarie 1938.

Regimul cultului mozaic rămâne sub protecția normelor constituționale și a legilor de aplicare.

16. Dispozițiunile acestui decret cu putere de lege se aplică, în afară de norme legale protivnice, în felul următor:

a) autoritățile și instituțiile publice vor îndepărta pe cei cari ocupă, contrar acestor prevederi, funcțiuni publice, în termen de 3 luni dela publicarea decretului cu putere de lege;

b) cei ce, la data publicării acestui decret cu putere de lege exercită activități reglementate de acest decret, sunt îndatorați în termen de șase luni să lichideze lucrările și drepturile lor; se respectă contractele în curs de executare;

c) cei ce exercită activități economice și sociale de orice fel, opriți de acest decret, vor fi concediați în termen de sase luni dela data publicării decretului cu putere de lege;

Acest termen poate fi prelungit, în caz de nevoie vădită pentru interesul economiei naționale și generale, prin Jurnal Motivat al Consiliului de Miniștri.

17. Drepturile patrimoniale legalmente dobândite se respectă.

Pensiunile funcționarilor publici sau particulari dobândite în mod legal se respectă.

Indemnizațiile datorate celor concediați și sub orice titlu statornice de legea contractului de muncă și de orice lege specială, se respectă.

18. Aplicarea dispozițiunilor cuprinse în art. 16 lit. a, b și c, se va face de instituțiile publice de care depinde cel interesat, activitatea pe care o practicează, sau dreptul ce deține.

19. Cei interesați care se află

în îndoială în privința calității de evreu în sensul decretului și a categoriei din care fac parte, pot îndrepta cerere provocatoare directă Curții administrative, în circumșcripția căreia au locuință, în termen de 3 luni dela publicarea acestui decret cu putere de lege.

Condițiile de judecată și cările de atac sunt cele prevăzute de legea organică a Curților administrative; împotriva deciziilor Curților administrative, pot face apel și recurs, pe lângă părțile interesate și Consiliului însărcinat cu atribuțiunile de acuzare potrivit art. 4 și 12 din decretul lege No. 2573 din 31 Iulie 1940.

ACTIONEA provocatoare directă nu împiedică pe conducătorii întreprinderilor sau instituțiilor de orice natură să facă în termenul arătat în art. 14, aplicăriunea prevederilor acestui decret cu putere de lege și de îndată.

20. Cei lezați în drepturile lor, prin actele de aplicare ale acestui decret, de către autoritățile publice sau persoane îndrumite la aceasta, au deschisă calea de atac înaintea instanțelor de contencios administrative, potrivit legii speciale sau înaintea instanțelor de jurisdicție specială.

21. Se vor pedepsi cu închisoare corecțională:

a) Dela una la șase luni, cei care prin ascunderea originei lor, se angajează în serviciul diferitelor instituții;

b) Dela săcă luni la un an și

Dat în București

Președ. Consiliului de miniștri

Ing. I. Gigurtu

CAROL

Ministrul Justiției
I. V. Gruia

³⁾ În textul oficial se prevede art. 81; socotim această o eroare de tipar intrucât în realitate dispozițiile la care se referă acest text se cuprind în art. 7.

amenda dela 5000 la 20.000, cei care nu vor respecta dispozițiunile art. 15;

c) Dela șase luni la 2 ani, cei care nu vor respecta dispozițiunile art. 7¹⁾, litera b, c, d, e, f, g, h, i, j, disp. art. 16, al. b și c, și dispozițiunile art. 14;

d) Dela 6 luni la 2 ani, cei care potrivit atribuțiunilor legale fiind în drept și în măsură să împiedice călcarea acestui decret cu putere de lege, nu iau cu știință măsurile cuvenite;

e) Dela 6 luni la 2 ani, persoanele interpuze și cele care împrumută numele lor, în scopul ocolirii sau împiedicării aplicării legii;

f) Dela 6 luni la 2 ani cei care sub orice formă calcă dispozițiunile de interdicție pe care le cuprind această lege.

22. Tribunalul domiciliului celui pus sub invintuire este competent să aplique pedepsele prevăzute în decretul, cu putere de lege fie la cererea directă a Ministerului Public, fie la cererea directă a conducătorilor organizațiilor județene ale Partidului Național, potrivit normelor de procedură penală în vigoare.

Hotărările Tribunalului se pronunță cu apel și recurs în condițiunile și formele stabilită de codul de procedură penală Carol al II-lea.

23. Ministerul de Justiție este autorizat să întocmească un regulament de administrație publică generală, în scopul aplicării acestui decret cu putere de lege.

la 8 August 1940.

Referat către Consiliul de Miniștri

Domnilor Miniștri,

Problema evrească constituie o problemă politică, juridică și economică, în marginile Statului român autoritar și totalitar, care deschidează, prin conținutul și felul satisfacerii ei, însăși legea destinului Nației. Se poate spune că prin rezolvarea acestei probleme, se statornează dreptatea poporului Român.

Statutul pe care vi-l infățișez, reglementează pe linile poruncilor fundamentale ale dezvoltării Nației, situația juridică a evreilor din România.

Nu este un lucru fără folos să amintesc că acest Statut încercă, așezând un punct de plecare într-o lucrare pe care timpul, cu diferitele lui impulsuri și răsărătiri, urmează să definească și să deschidă o rezolvare a problemei, prin mijloacele noastre lăuntrice. Nu este de asemenea lipsit de însemnatate să amintesc că, în stadiul de acuitate a problemei evrești acțiunea de înnoire a puterilor de viață românească care cer să iasă în larg, trebuie să izvoarească în deosebi, dintr-o ordine juridică nouă, sinceră, sprijinită pe realitatea românești.

Au fost timpuri, în Tara noastră, chiar îndată după războiu, când problema aceasta, atât de gravă astăzi, putea să fie rezolvată, în cadrul legilor existente în acea vreme și prin măsuri administrative.

Ceea ce s'a întâmplat însă, începând cu sfârșitul anului 1918, la noi, amintește, în prim rând, vremurile de odinioară ale lui Mihai Vodă Sturza, când „a trecut peste față atâtă nenorocire”, deschizându-se „porțile Moldovei, jidovilor”, cum se scrie în însemnările vremii în al doilea rând, dovedește că o vindecare numai pe calea măsurilor administrative, este neîndestulătoare, și o nouă ordine legală, făcând parte dintr-un sistem, trebuie să așeze toate punctele organice de sprijin și de apărare, ale Nației.

Fără îndoială că reglementarea situației juridice a evreilor trebuie să fie unitară și hotărâtă. Rezolvarea unitară înseamnă statormăcirea unor norme de drept sub porunca unci preocupări precise și sigure; înseamnă prezența unui singur scop în toată această lucrare; înseamnă elaborarea unui sistem juridic izvorit din realitățile românești; înseamnă încă, să se cunoască din capul locului punctul de plecare și punctul de sfârșit al problemei. Prin rezolvare unitară, nu trebuie să se înțeleagă o rezolvare bruscă. Ea presupune într-o politică temeinică și serioasă pentru interesele mari ale țării, o succesiune de măsuri poruncite de un singur scop: *salvarea Nației*. Cine a urmărit frământările poporului român în cursul secolului al XIX-lea, în perioada următoare domniilor regulamentare; cine cunoaște opisele domnești izvorite din hotărârea domnească de a apăra Nația, își dă seama de toate silinile Domnilor noștri, în politica dusă împotriva primejdiei de instrâinare. Este mai ales, în această vreme, un punct de plecare pentru o mișcare spirituală, la început pur formală, din punct de vedere juridic; o mișcare spirituală care se adâncește cu vremea, desprinsă din această unică nevoie și care înseamnă, în aceste timpuri, nădejdea de așezare a oricărei îndrepătări, dealungul vremurilor de politicianism mărunți.

Realitatea românească în materie, se rezumă într'un procent de 10 la sută populație evreiască din populația națională totală.

În fața acestei situații, fiecare român, cu dragoste de Tară și neam, trebuie să se pătrundă de adevărul că problema evreească trebuie rezolvată, nu prin măsuri de împrumut servil, ci în marginile realităților românești.

Fără îndoială că se poate proceda la adoptarea servilă a normelor de drept din țările stăpâne de un puternic spirit de infăptuire a unei comunități naționale pure. Dar, realitățile românești definesc porunci românești.

Aceste porunci pot fi mai incisive și ireductibile în unele materii. Jocul întâmplărilor la noi, al expedientelor în opera de guvernare, al practicilor fără știință, fără siguranță și fără orientare, ne-ar impinge către un empirism plin de întunecare și de descurajare, care ar primejdui rezolvarea problemei însăși, interesul Nației însăși.

II. Constituția Română din 27 Februarie 1938, statorencște în art. 1, că România este un Stat Național. Constituția din 1923 formula, în art. 1, același principiu. Din conținutul legiuirilor constitutionale arătate, rezultă însă că formulele acestea, identice din punct de vedere literar, se deosebesc adânc. Statul Național în marginile formulei constitutionale din 29 Martie 1923, rezuma o formulă fără conținut. Statul Național în marginile legii constitutionale din 27 Februarie 1938, rezumă o realitate: Statul promovator al realităților românești, al forțelor lui autohtone. Până la această lege fundamentală, naționalismul a încercat înfrângeri continuu. Naționalismul tradițional al lui Bălcescu și Kogălniceanu, până la Unire, a fost învins de liberalism. Un naționalism importat și formal s'a substituit într-o anumită practică politică, naționalismului autohton. Statul Național a fost în realitate Statul liberal, desăvârșit după tipare strene de nevoie noastre și adoptate pe cale de împrumut. Nepotrivirea între formulele politice împrumutate și realitățile organice românești, a făcut să izbucnească naționalismul ideologic, al căruia eminent reprezentant a fost Eminescu. De aci naționalismul evoluază către un înțeles romantic și sentimental, care se îndreaptă foarte curând, în afară de izbucnirile protestătoare, către un naționalism organic. Determinismele naționalismului pentru România, nu se pot rezuma astăzi numai în afirmarea unui principiu spiritual, ci la organizarea lui în adâncurile Nației; la afirmarea originalităților naționale în drumul realizărilor, la o alăturare vie și întreagă a politiciei constructive, de particularitățile organice ale nației.

Naționalismul trece acum, cu acest Statut și în limitele legii fundamentale, la o pură mișcare spirituală și dela un militantism protestator, la perioada de organizare. Prolegomenele mișcării naționaliste capătă drumul organic al destinului român. O nouă ordine de Stat se încheagă în marginile constitutionale, care impun legilor speciale organizarea priorității intereselor naționale; adică domnia Naționii în fortele ei creative și în impulsurile ei morale.

Naționea în sensul legii constitutionale a devenit mai puțin o comunitate juridică sau o colectivitate politică, mai mult o comunitate spirituală și organică așezată pe legea săngelui din care izvorăște o erarie a drepturilor politice. În această lege a săngelui, sunt cuprinse toate „posibilitățile de suflet, de spirit, de etică”. Apărarea săngelui constituie baza morală a recunoașterii drepturilor politice

suprême. De altfel realitatea Statului național, în formula legii constitutionale din 27 Februarie 1938, se precizează prin:

- a) Proclamarea legii săngelui;
- b) Proclamarea principiului că Naționea română este creațoare de Stat;

c) Promovarea categoriilor funcționale, naționale, ca realități politice de bază;

d) Distincția juridică și politică între români de sânge și cetățenii români;

III. Statul Român, autoritar în virtutea legii constitutionale, devine prin legea din Julie 1940, privitoare la organizarea Partidului Naționii, un stat totalitar în sectorul politic. Evoluția aceasta nu este în contrazicere cu principiile constitutionale, care cuprind în ele puțină aceasta de evoluție politică dela autoritarism la totalitarism, în funcție de necesitatea asigurării existenței poporului român. Forțele active, care pot, prin trăinicia lor creative, să așeze o elită nouă din substanță de viață a tradiției istorice, a realităților românești și a nouului regim, păstrează întreaga lor libertate; iar Statul totalitar, în sectorul politic, însemnă mai puțin un imperiu al libertății formale și haotice, mai mult o confuzie cu nația, o unire a puterilor de jos cu puterea de sus, o concentrare a energiilor lucrătoare într'o singură voință conducătoare; o libertate ordonată.

Statutul ce vi-l prezint cuprinde reglementarea stării juridice a evreilor din România, în cele trei sectoare ale vieții publice:

1. Spiritual.
2. Politic.
3. Economic.

Această reglementare este statorencă, de altfel, în limitele prevederilor constitutionale.

1. În sectorul spiritual proiectul de decret cu putere de lege, privitor la starea juridică a evreilor din România, nu statorencă hegemonia Statului. Libertatea de conștiință absolută în sistemul Statului Român, libertatea religioasă, libertatea cultului mozaic, libertatea învățământului mozaic de toate gradele, rămân sub protecția legii constitutionale.

Dacă libertatea de conștiință este absolută, libertatea cultului, a învățământului, a dreptului de societate sunt libertăți pe care legea constitutională le garantează, potrivit legilor de aplicație a prevederilor constitutionale. Acest lucru rezultă clar din articolul 10 din Constituție în cuvintele „în condițiunile statorencite de legi”; în partea finală a art. 19 din Constituție prin cuvintele: „raporturile între diferitele culte și Stat sunt de domeniul legilor speciale”; cum în sfârșit o arată aliniatul 2 din art. 19: „Statul garantează futurilor cultelor o deopotrivă libertate și protecție întrucât exercițiul lor nu aduce atingere ordinei publice, bunelor moravuri, siguranței Statului”. Prin acest statut cuprins în legea constitutională, însăși viața spirituală a evreilor rămâne, nu în stare de integrare în comunitatea românească, ci în îndatorirea de respect față de comunitatea românească, pe temeiul proprii libertăți ce i se recunoaște.

2. Sectorul vieții politice impune însă o reglementare specială și absolută în scopul apărării comunității românești. Viața politică se rezumă în trei funcții esențiale: în aceea de alegător, de ales și în funcțiunile publice propriu zise. Art. 27 și 67 din legea constitutională fixează directivele în această materie. Într-adevăr, art. 27 prevede că:

„numai cetățenii români sunt admisibili în funcțiunile și demnitățile publice, civile și militare, fiindu-se seamă de caracterul majoritar și creator de Stat al Națiunii Române”. Textul constituțional nu statornicește un drept egal, pentru cetățenii români, la ocuparea funcțiunilor și demnităților publice, ci dimpotrivă condiționează admisibilitatea cetățenilor români la ocuparea funcțiunilor publice de „caracterul majoritar și creator de Stat al Națiunii Române”. A tine socoteală de acest caracter nu înseamnă a exercită numai un simplu drept de apreciere, și un atribut de putere discreționară. Ci înseamnă dreptul Statului de a reglementa fără control, pe temeiul acestuia îndreptar, însăși drepturile cetățenilor români. De altfel art. 67 din Constituție afirma, în mod absolut, același principiu etnic statonice că, „nu poate fi ministru decât cel care este român de cel puțin trei generații”. Unele legi ordinarie, cum este legea administrativă din 14 August 1938, face aplicația principiului etnic cuprins în art. 27 și 67 din Constituție, hotărind că Rezidenții Regali, trebuie să fie români de origină. În aceste condiții legiuitorul constituent distinge noțiunea de român, sau cetățean român de origină — noțiune juridică și politică majoră — de noțiunea de cetățean român, care reprezintă o creație formală legală.

3. Sectorul vieții economice și sociale, reprezintă fără îndoială aspectul necesar al vieții politice. În concepția materialistă viața politică este un fenomen de suprafață față de frâmântările economice și sociale. În concepția statală modernă, legile politice exercită o viață și direcță înfrângere asupra vieții sociale, chiar dacă aceasta n-ar învedea altceva decât o legătură de neînlăturat între forțele sociale care cer să iasă la larg și structura politică a Statului. Oricare ar fi însă conținutul acestui raport de forțe, reglementarea sectorului economic și social, prin acest statut — în afară de legile speciale cu caracter economic, ce vor urma și care vor proceda la reglementarea și controlul activităților economice în cadrul economiei generale a Statului — constituie o urmare necesară a sistemului constituțional.

In fixarea regulilor juridice ale Statului în aceste materii, am fost preocupăți de a stabili o limită exactă între aceste principii și regulile constituționale. O atenție deosebită am acordat principiului constituțional al egalității înaintea legilor și principiului libertății de muncă. Aceste principii trebuie să înțelese însă în cuprinsul lor exact al legei constituționale din 27 Februarie 1938.

a) Dela egalitatea înaintea legii proclamată în legea constituțională din 29 Martie 1923, la egalitatea înaintea legii în Constituția din 27 Februarie 1938, este o deosebire adâncă. Legea constituțională din 29 Martie 1923 cuprindea un titlu special: „Despre drepturile Românilor”. În această lege fundamentală nu există niciun titlu privitor la „datorile românilor”. Pe de altă parte întreg așezământul constituțional din 1923 era pătruns de ideea că români, fără deosebire de religie etnică, de limbă sau de religie, se bucură de toate libertățile și drepturile enumerate în textele constituționale și în legile ordinarie; că români, sunt egali înaintea legii, fără nicio altă preocupare. Precizarea unor datorii în textul acestei Constituții avea un caracter cu totul întâmplător. Nu forma o grije specială și esențială a legiuitorului constituent. Mai mult încă, recunoașterea drepturilor nu reprezintă un echivalent sau o urmare necesară și etică a împlinirii datorilor fundamentale.

Constituția din 27 Februarie 1938 formulează în titlul II, numit „Despre datorile și drepturile românilor”, două capitole și anume:

capitolul 1 „Despre datorile românilor” și capitolul 2 „Despre drepturile românilor”. În partea I-a se statornicește suma datorilor românilor; în partea 2-a, ca urmare necesară a împlinirii datorilor, se statornicește suma drepturilor românilor. Chiar dacă concepția juridică după care omul nu este subiect de drept și nu are decât datorii sau funcțiuni față de comunitate, ar fi pusă la îndoială, încă din nouă așezare constituțională se desprinde, în mod precis și sigur, prioritatea datorilor față de drepturi. Întâi îndeplinirea datorilor către comunitatea românească și apoi recunoașterea drepturilor; mai mult încă, drepturile afirmate de legea constituțională își au izvorul numai în împlinirea datorilor și numai o egalitate în sarcini poate duce la o egalitate în drepturi;

b) Art. 5 din Constituție statornicește regula că: „toți cetățenii români, fără deosebire de origină etnică și credință religioasă, sunt egali înaintea legii, datorându-i respect și supunere”. Acest text cuprinde, fără îndoială, pe cetățenii români, fără deosebire de originea etnică și credință religioasă. Însă principiul acesta al egalității înaintea legii este cuprins în capitolul 1 care se ocupă de datorile românilor. Prin urmare cetățenii români sunt egali înaintea legilor din punctul de vedere al datorilor.

Pe de altă parte art. 5, al. 1, prevede că cetățenii români „sunt egali înaintea legii”, „datorându-i respect și supunere”; deci principiul egalității înaintea legii este afirmat numai în ceea ce privește datorile cetățenilor români, cu excepția pe care le cuprinde această materie în textul art. 6 din Constituție.

Art. 10 din legea constituțională în vigoare prevede că: „România se bucură de libertatea conștiinții, de libertatea muncii, de libertatea învățământului, de libertatea presei, de libertatea intrurilor, de libertatea de asociație și de toate libertățile din care decurg drepturi în condițiunile statomice prin legi”. Spre deosebire deci de art. 5, legiuitorul constituent, în art. 10, introducează termenul „român”, nu „cetățeni români fără deosebire de origine etnică și credință religioasă”. Fără îndoială că legiuitorul constituent nu s-a gândit să desfințeze libertatea de muncă pentru unii cetățeni români, dar libertatea de muncă este un drept sprijinit pe împlinirea datorilor. Esențial este însă concluziunea că, nu se poate vorbi de egalitate în această materie, între cetățeni, români de origină și cetățeni români de origină străină și că deci reglementarea libertății de muncă pe principiul ierarhiei drepturilor este constituțională. Reglementarea muncii deci, nu trebuie necesar, să aibă la bază egalitate între cetățenii români de origină și străini de origină.

Cu atât mai mult că art. 10 și celealte texte statonicește existența drepturilor, lăsând reglementarea exercițiului lor în grija legiuitorului ordinari. Într'adevăr art. 10 spune: „în condițiile statomice prin legi”.

IV. Sistemul statutului ce propun are la baza lui, câteva principii fundamentale și anume:

1) principiul reglementării drepturilor evreilor, fără preocupare de a le ridica calitatea de cetățeni români, cari, în economia proiectului, nu prezintă nicio însemnatate;

2) distincția juridică și politică între români de sânge și cetățenii români, cu toate urmările vroite ale legiuitorului constituent;

3) fixarea noțiunii „evreu” pe criteriu ritului, criteriu mai restrictiv decât criteriul pur biologic, unit însă cu criteriul săngelui, așa cum se prevede în art. 2; criteriul săngelui însă, în sistemul decretului nu are un conținut fizic, ci etic, așa cum am arătat mai sus; pe această

cale toate greutățile ivite în aplicațiunea legislației altor state europene se vor găsi înălțurate;

4) în sfârșit principiul grupării evreilor în trei categorii, din punctul de vedere al situațiunilor politice, juridice și economice; aceasta însă nu este o grupare întâmplătoare. Ea are rostul de tranziție către un regim care aparține zilei de mâine. Un punct deosebit de important de stabilit în decretul cu putere de lege, a fost acela al definiției legale a „evreului”.

In art. 2 am socotit evrei, în sensul legal, pe cei de religie mozaică, socotind o incompatibilitate morală, spirituală și organică, între românul de sânge și religie mozaică; am adâncit această idee la cei născuți din părinți de religie mozaică, purtând în sângele lor destinul unei incompatibilități spirituale și organice, agravată deci prin ascendență; am barat drumul de infiltrare în granițele comunității naționale, acelora cari, la naștere au căpătat binecuvântarea religiei creștine, dacă părinții săi de religie mozaică, nu au fost mai înainte, botezăți, socotind acest act de încredințare a copilului, religiei creștine, ca un act de oportunitate din punct de vedere politic, pe care ascendența împlacabilă nu l-a putut șterge; aceasta chiar dacă mama aceluia creștin este de religie creștină, iar tatăl de religie mozaică, socotind în acest caz, rezistența religioasă a tatălui, ca un semn al destinului celui născut. Prin urmare alineatele c și d, deși cuprind în redactare un aparent pleonasm, totuși necesar în cuvintele „de religie mozaică nebotezăți” se referă la situațiuni precise, iar cuprinsul lor rămâne să fie statornicit, în conținutul arătat prin interpretarea instanțelor judecătorești. Am păstrat aceeași stare juridică copilului născut din mamă de religie mozaică, în afară de căsătorie; în sfârșit am înglobat în noțiunea legală de evreu și „femeile intrând în alineatele premergătoare, căsătorite cu creștini, dacă au trecut la creștinism cel mai târziu un an înainte de înființarea Partidului Național”, fără însă vreo urmare juridică asupra situațiunii soților lor și urmașilor lor, cari aparțin mai departe comunității naționale.

In sfârșit, în cuprinsul aceluiaș text, m-am ocupat de două imprejurări și anume am stabilit că:

a) situația de evreu, așa cum o stabilește decretul cu putere de lege, nu poate fi schimbată prin trecerea la creștinism a celor de religie mozaică, după data publicării decretului;

b) cei ce fac parte, la publicarea decretului, din comunitățile evreiesci sunt socotiți de religie mozaică.

Iar evreii de origină, atei, sunt socotiți evrei în înțelesul decretului.

Statutul statornicește o grupă a evreilor cari au venit în România după 30 Decembrie 1918. Evreii din această categorie sunt supuși la interdicțiuni majore. Consiliul de miniștri va recunoaște pentru aceștia, în mod limitativ, practica unor activități și îndeletniciri, în domeniul liber, adică în acel domeniu nesupus restricțiunilor legale.

Statutul deosebește o altă grupă alcătuință din evrei, cari prin trecutul și viața lor, pot să folosească darul Nației române, de a le recunoaște un regim de favoare determinat, însă, în mod rigid, pe criterii morale. Criteriile morale au fost stabilite, cu grijă și cu dreptate, înținând socoteala nu numai de lungă așezare a unor evrei în țară, ci de o sumă de acte și fapte precise și neîndoelnice, din care să rezulte considerațiunea juridică de a li se menține drepturile. Textul art. 4 al decretului îi arată pe cei ce au căpătat naturalizarea prin lege sau dispozițiunea

legală individuală, până la 30 Decembrie 1918; pe cei ce au dobândit naturalizarea, în mod colectiv, în temeiul art. 7 par. 2 lit. C. din Constituția modificată la 1879, servind Tara sub drapel, în timpul războiului pentru independență, în urma art. 44 al Tratatului dela Berlin din acel an; pe locuitorii evrei din Dobrogea, cari au dobândit naturalizarea și drepturile politice, în temeiul dispozițiunilor legii din 1909, 1910 și 1912, pe cei ce au luptat în linia de foc, în războaiele României, pentru România, făcând deci o distincție între cei ce au fost mobilizați fie la servicii, partea sedentară, sau zonă de operație și între cei cari au luat parte la lupte, înfrântând dușmanii țării, direct în linia de foc; instanțele judecătorești vor stabili, dela caz la caz, această situație; pe criteriile arătate, pentru aceștia din urmă, cari numai ei vor folosi acest drept. Chiar în categoria acestora am exclus dela beneficiul legii pe cei cari au căzut, individual prizonieri, cari au dispărut în timpul luptelor sau cari au trecut în teritoriul ocupat de inamic. Am cuprins în această categorie pe cei răniți, decorați, citați cu ordine, pentru acte de bravura, în timpul războiului, chiar dacă n-au fost în linie de foc, gândindu-mă la cei căzuți cercetași, cari s-au făcut vrednici de asemenea distincționi.

In sfârșit, în aceeași grupă, am cuprins urmașii celor morți în războaiele României și urmașii categoriilor exceptate.

Chiar evreii din această categorie însă, nu intră în comunitatea națională deoarece:

- a) Ei nu au dreptul, în viitor, să dobândească funcții publice;
- b) Nu au dreptul să aibă și să dobândească proprietăți rurale de orice fel, în România;
- c) Nu pot să participe la conducerea și activitatea politică a țării;
- d) Nu pot fi militari de carieră.

In sfârșit, Statutul statornicește o a treia grupă alcătuință din evreii cari nu fac parte din celelalte două categorii și cari pot să exercite, în virtutea decretului cu putere de lege, activități și profesioni în afară de cele interzise prin dispozițiunile categorice ale decretului.

Proiectul de decret lege prevede, pentru evreii din această grupă și pentru evreii veniți în România după 1918 interdicțiunea:

- a) De a ocupa funcții publice, de orice fel cu și fără salariu;
- b) De a colabora în mod direct, la activitatea serviciilor publice;
- c) De a fi membrii în profesiunile cari au, prin structura lor, legătură directă cu autoritățile publice, decretul cu putere de lege arătând cu titlu de exemplificare profesiunea avocaților, notarilor publici, experților;
- d) De a fi membrii în consiliile de administrație ale întreprinderilor de orice natură, publice și particulare;
- e) De a fi comercianți în comunele rurale;
- f) De a fi comercianți de băuturi alcoolice și deținători de monopoluri, cu orice titlu;
- g) De a fi tutor sau curator ai incapabililor care sunt de religie creștină;
- h) De a fi militar;
- i) De a fi deținători sau închirietori de cinematografe; deținători, editori de cărți, ziară și reviste românești, colportori de imprimante românești și deținătorii oricăror mijloace de propagandă națională românească;

j) De a fi conducători, membrii și jucători în asociațiile sportive naționale;

k) De a dobândi proprietăți rurale de orice fel în România; dispozițiunea aceasta se referă la toate categoriile și se întinde și la situațiunile actuale, art. 11 din acest decret cu putere de lege, reglementând trecerea proprietăților dela evrei la români de sânge, păstrând dreptul de preempiune al Statului și exproprierea evreilor proprietari de bunuri rurale în România.

l) De a fi oameni de serviciu la instituțiunile publice;

m) De a exercita puterea părintească asupra copilului creștin, în alte condiții decât acele stabilite de art. 15 din acest decret cu putere de lege.

Statutul interzice evreilor, prin art. 14, dobândirea de nume românești, socotind orice abatere ca o infracțiune și actele de atribuire în viitor, nule de plin drept, instanța chemată să aplique pedeapsa pronunțând și nulitatea acestui act.

Este necesar să arăt că în viața economică se impun măsuri care nu formează obiect de preocupare specială pentru acest decret cu putere de lege, dar pe care acest Statut le comandă ca urmări de neînvinz, privitoare la controlul și romanizarea economici.

V. Statutul, în sfârșit, precizează modalitățile de aplicare ale decretului, termenele de aplicare impuse de imprejurările economice; respectă drepturile câștigătoare, determină garanțiile necesare pentru valorificarea drepturilor celor interesati, creind în această materie garanții juridice privitoare la valorificarea calității de evreu și categoriei respective pe deosebire și garanții privitoare la verificarea modului de aplicare din partea organelor administrative, a dispozițiunilor acestei legi, pe de altă parte, stabilește în sfârșit sanctiuni abaterilor de la prevederile acestui decret cu putere de lege și felul aplicării acestor sanctiuni.

România este țara numai a românilor. Tără și structura Nației stă în intărietatea virtuților eroice, pentru care pământul, economia și conduceră politică, pe scara întregii ierarhii, sunt puncte vitale de promovare. Nația noastră este o nație de țărani; țărăniminea este izvorul ei întreg; este nobelețea noastră de sânge și pământ, de aci apărarea ei în funcțiunile esențiale; semnalul de alarmă al legii acesteia.

Acest Statut juridic, politic și economic, al evreilor, impune, prin discriminare, Charta drepturilor românilor. Statutul îsvorăște sub impulsul destinului istoric implacabil și formulează legea de apărare Nației. El înseamnă, mai mult, pentru cei carei poartă răspunderea politică a guvernării, singurul punct de plecare sigur, hotărît și onest, către o Românie legată de veșnicie. Timpurile de mâine îmi vor da dreptate.

Dacă și Domniile Voastre împărtășiți modul meu de a vedea, vă rog a mă autoriza să supun Inaltei semnaturi a Majestății Sale Regelui, alăturatul proiect de decret cu putere de lege.

Ministrul Justiției

(ss) Ion V. Gruia

Nr. 108.530.

1940, August 8.

COLECTIA LEGILOR ROMÂNEI

Sub îngrijirea D-lui Profesor Univ. G. ALEXIANU

In această colecție au apărut:

Nr.	Legea cadrului disponibil. Ediția II.....	Lei
"	pentru stabilirea dobânzilor 1938. Ediția V.....	10
"	asigurărilor sociale 1938. (Adnotată)	20
"	pentru urmărire veniturilor publice. Ediția IV.....	50
"	Curtii de Casatie. 1937.....	20
"	Curtii de Casatie. 1939.....	50
"	de organizare a Comitetului central de revizuire (Abrogat)	20
"	monopolului băuturilor spirituoase. Ediția V.....	15
"	și regulamentul Camerelor de muncă.....	50
"	ridicării incapacității civile a femeii măritate. Ediția II.....	30
"	și regulamentul pentru reglementarea datorilor agricole și urbane 1932. (Abrogat).	10
"	și regulamentul contractelor de muncă. Ediția IV. (Adnotată)	25
"	pentru persoanele juridice. Ediția IV.....	40
"	contabilității publice. Ediția VII.....	30
"	Statutul funcționarilor publici. Ediția IV. (Adnotat).	120
"	Contenciosul administrativ. (Adnotat). Ediția II.....	120
"	Dobândirea și pierderea naționalității. 1939.....	60
"	Legea privitoare la Dobândirea și Pierdere Naționalității Române din 1 Februarie 1939.....	15
"	Jurisdicția muncii. Ediția III.....	20
"	Modificarea la legea de organizare a Ministerului Instructiunii 1931-1936. (Abrogat).	40
"	Legea electorală. Ediția II. (Abrogat).....	25
"	și regulamentul Universității 1932-1936. (Abrogat).....	50
"	modif. a administrației locale 1934. (Abrogat).....	10
"	pentru lichidarea datorilor agricole și urbane 1934. Ed. IV.....	50
"	asupra impozitului pe lux și cifra de afaceri. (Vezi Nr. 57)	30
"	pentru modificarea unor dispoziții din legea timbrului și a impozitului pe acte și fapte juridice. (Vezi Nr. 26)	10
"	pentru modificarea impozitului global	20
"	timbrului. Ediția VII. (Adnotată) 1940.....	100
"	apărării Statului. Ediția II.....	15
"	chirilor 1934.....	10
"	învățământului secundar 1937. Ediția IV.....	40
"	Decret-Legă pentru organizarea și funcționarea Invățământului Secundar Teoretic din 4 Noembrie 1929.....	40
"	Legea asupra cambiei și biletelor la ordin. Ediția VI.....	20
"	asupra cecului. Ediția III.....	15
"	Bacalaureatul (program analitic a materiilor 1938). Ediția IV.....	40
"	Regulamentul legii pentru lichidarea datorilor agricole și urbane 1934. Ediția IV.....	40
"	Legea proprietății literare.....	40
"	Codul pensiilor. Ediția III (Adnotat) 1937.....	140
"	Supliment la Legea Pensiilor modif. din 1938 și 1939 cu Junspr.	30
"	Legea pentru învățământul primar al Statului din 1937. Ediția VI.....	50
"	pentru organizarea și funcționarea învățământului normal și primar din 27 Mai 1939.....	40
"	contractului de consignație. Ediția III.....	10
"	Regulamentul pentru predarea citătilor	30
"	Legea pentru simplificarea serviciilor publice.....	40
"	administrației locale (1934). (Abrogat)	65
"	contractelor de asigurare	30
"	pentru încurajarea construcțiilor	40
"	pentru organizarea corpului tehnic	30
"	pentru reprimarea concurenței neleale. Ediția II	40
"	accelerării judecătilor. Ediția II	40
"	poliției generale a Statului	25

	Lei
Nr. 157 Legea Invățământului superior și special.	25
.. 158 Regulamentul legii judecătorescii.	20
.. 159 Codul comercial „Carol II” cu expunerea de motive.	70
.. 160 Codul comercial „Carol II”, text.	35
.. 161 Legea Consiliului Legislativ 1938	20
.. 162 Lege pentru înființarea „Frontului Renașterii Naționale” din 16 Dec. 1918 și Regulamentul din 5 Ianuarie 1939.	12
.. 163 Legea Municipiului București, 1939.	40
.. 164 Lege pentru apărarea antiaeriană.	12
.. 165 Legea Curților Administrative	20
.. 166 .. electorală din 9 Mai 1939.	12
.. 167 .. organizației Naționale și teritoriului în caz de războliu	20
.. 168 Regulamentul Legii Administrațive	50
.. 169 Legea pentru finanțarea preemtiunii	20
.. 170 Codul Civil Carol al II-lea	—
.. 171 Codul de procedură Civilă Carol al II-lea	—
.. 172 Decret-Lege pentru simplificarea formalităților de aprobarea proiectelor de lucrări și de angajarea cheftuelleror	25
.. 173 Decret-Lege pentru numirile în funcțiuni publice	20
.. 173A Regulamentul legii numirilor în funcțiuni publice	15
.. 174 Decret-Lege pentru înfrânarea și reprimarea speculei ilicite din 18 Noemvrie 1939	25
.. 175 Decret-Lege pentru organizarea Frontului Renașterii Naționale	25
.. 176 Legea Jandarmeriei din 1939	25
.. 177 .. Straja Tării din 3 Iunie 1939	25
.. 178 Decret-Lege asupra rezchizitilor	25
.. 179 Legea pentru activarea producției și controlul preturile	20
.. 180 .. Curților Administrative. (Adnotată)	—
.. 181 Decret-Lege și Statutele Institutului de Credit al Meseriașilor	—
.. 182 Decret-Lege și Regulament pentru salariile minime	20
.. 183 Legile financiare 1940—1941	30
.. 184 Regulamentul Legii pentru activarea producției	20
.. 185 Legea invățământului industrial	20
.. 186 Legea Colonizărilor	20
.. 187 Legea Camerelor agricole	20
.. 188 Codul funcționariilor publici	40
.. 189 Legea Casei de Asigurări a Avocaților	—
190 Statutul Evreilor	20